

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3544

Vragen van het lid **Ceder** (ChristenUnie) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de voortdurende blokkade van de Lachin-doorgang naar Nagorno-Karabach* (ingezonden 13 juli 2023).

Antwoord van Minister **Schreinemacher** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 4 september 2023).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het feit dat Azerbeidzjan een controlepost heeft ingesteld in de Lachin-doorgang, ondanks en in strijd met de beslissing van het Internationaal Hof van Justitie?¹

Antwoord 1

Het kabinet is inderdaad op de hoogte van de instelling van de genoemde controlepost.

Vraag 2

Beschouwt u deze handeling door Azerbeidzjan als een schending van internationale wettelijke verplichtingen, zoals verklaard is door de Europese Unie (EU) Hoge Vertegenwoordiger Borrell?²

Antwoord 2

Zoals eerder gedeeld³ spreekt Nederland Azerbeidzjan regelmatig aan op zijn verantwoordelijkheid om vrije doorgang van personen, voertuigen en vracht in de Lachin-doorgang te garanderen, ook in het licht van de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof op 22 februari 2023.

Azerbeidzjan heeft aangeboden dat de route via Aghdam (Azerbeidzjan) gebruikt kan worden om de regio te bevoorraden. De EU heeft hier van nota

¹ International Crisis Group, 22 mei 2023, «New Troubles in Nagorno-Karabakh: Understanding the Lachin Corridor Crisis» (<https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/nagorno-karabakh-conflict/new-troubles-nagorno-karabakh-understanding-lachin-corridor-crisis>).

² EU Neighbours East, 26 april 2023, «Borrell: Azerbaijan's establishment of Lachin corridor checkpoint runs counter to EU efforts to reduce tensions» (<https://euneighbourseast.eu/news/latest-news/borrell-azerbaijans-establishment-of-lachin-corridor-checkpoint-runs-counter-to-eu-efforts-to-reduce-tensions/>).

³ Antwoorden op Kamervragen van leden Omtzigt, Brekelmans, et al. (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 1960).

genomen, maar aangegeven dat dit niet een alternatief kan vormen voor de opening van de Lachin route.

Vraag 3

Welke stappen bent u van plan te ondernemen om Azerbeidzjan ervan te overtuigen te stoppen met dergelijke acties? Bent u het eens dat deze acties erop gericht zijn de Armeense bevolking van Nagorno-Karabach te verdrijven?⁴ Zo niet, wat ziet u dan als de bedoeling van deze acties?

Antwoord 3

Nederland en de EU staan in nauw contact met Azerbeidzjan en Armenië en blijven beide partijen doorlopend aansporen tot onderhandelingen. Het blijft van groot belang dat alle betrokken partijen aan het vredesproces toegewijd blijven en verdere escalatie wordt voorkomen. Daar spreekt het kabinet de partijen consequent op aan. Nederland heeft naar aanleiding van de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof de Azerbeidzjaanse autoriteiten opgeroepen om de uitspraak na te leven en zal dit blijven doen. Het kabinet speculeert niet over de motieven achter handelingen van andere landen. Zoals eerder gedeeld⁵ zet de EU zich tot op het hoogste niveau in op dit thema, getuige de ontmoeting van de Voorzitter van de Europese Raad Charles Michel met de leiders van Armenië en Azerbeidzjan op 15 juli jl. Nederland blijft de situatie samen met Europese partners nauwlettend volgen en bekijkt in Europees verband hoe verder kan worden bijgedragen aan stabiliteit in de regio. Ook de VS spelen een rol in de bemiddeling tussen Armenië en Azerbeidzjan. Nederland spoort de EU aan de inspanningen zo goed mogelijk af te stemmen met de VS.

Vraag 4

Hoe denkt u over de oproepen van de Armeense regering om genocide-preventie mechanismen te implementeren in verband met de situatie in Nagorno-Karabach⁶?

Antwoord 4

Dit voorjaar heeft de Armeense regering in diverse media verwezen naar de inzet van VN genocide-preventie mechanismen, en heeft daartoe in New York gesproken met de speciaal adviseur van de VN-secretaris-generaal ter voorkoming van genocide. Armenië heeft ook tijdens de 53ste zitting van de VN Mensenrechtenraad op 4 juli een gezamenlijke verklaring over het 75-jarig bestaan van het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide uitgesproken. In deze gezamenlijke verklaring wordt onder meer gewezen op de rol van het VN mensenrechtensysteem en de VN Mensenrechtenraad bij het verzamelen van informatie over mensenrechtenschendingen en schendingen van het internationaal humanitair recht die tot genocide kunnen leiden. Nederland heeft, net zoals een meerderheid van EU lidstaten, deze verklaring gesteund.

Vraag 5

Hoe denkt u over het initiatief van de Armeense regering om een Verenigde Naties (VN)-missie te sturen naar Nagorno-Karabach om de feitelijke situatie te onderzoeken⁷?

⁴ Lemkin Institute, 7 oktober 2023, «Red Flag Alert for Genocide – Azerbaijan – Update 3» (<https://www.lemkininstitute.com/red-flag-alerts-1/red-flag-alert-for-genocide---azerbaijan---update-3>).

⁵ Verslag van een schriftelijk overleg over het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 26 juni 2023 en de geannoteerde agenda voor de Raad Buitenlandse Zaken van 20 juli 2023 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2704).

⁶ First Channel News, 16 maart 2023, «I consider it urgent that Armenia takes measures to launch international mechanisms for genocide prevention, Pashinyan» (<https://www.1lurer.am/en/2023/03/16/i-consider-it-urgent-that-Armenia-takes-measures-to-launch-international-mechanisms-for-genocide-pr/897850>).

⁷ Hetq, 27 april 2023, «Pashinyan Calls for International Fact-Finding Mission to Karabakh» (<https://hetq.am/en/article/155476>).

Antwoord 5

Nederland streeft naar een duurzaam vredesakkoord tussen Armenië en Azerbeidzjan. Allereerst wordt gekeken naar bemiddeling door de Voorzitter van de Europese Raad.

Vraag 6

Hoe schat u de kans in op verdere escalatie door Azerbeidzjan, nu Rusland de veiligheid niet meer garandeert? Hoe denkt u dat een Kosovo- of zelfs Srebrenica-achtig scenario rond Nagorno-Karabach nog te voorkomen is?

Antwoord 6

Zolang er geen vredesakkoord is blijft de situatie precair. Vandaar het grote belang dat Azerbeidzjan en Armenië zo snel mogelijk weer bij elkaar om de tafel moeten komen om tot een duurzaam vredesakkoord te komen.

Vraag 7

Wat heeft u ondernomen om bij te dragen aan de repatriëring van alle Armeense krijgsgevangenen en door Azerbeidzjan gevangen genomen burgers, zoals de regering is opgedragen in aangenomen moties door de Tweede Kamer?⁸

Antwoord 7

Zoals eerder gedeeld⁹ brengt Nederland dit onderwerp geregeld op via de EU of in bilaterale gesprekken met de Azerbeidzjaanse autoriteiten.

Vraag 8

Wat is er uit het onderzoek gekomen naar de vraag hoe in Europees verband de druk op Azerbeidzjan opgevoerd kan worden om de blokkade te beëindigen en hierbij gelijkgezinde lidstaten te betrekken?¹⁰ Welke van de uitkomsten van dit onderzoek bent u van plan uit te gaan voeren?

Antwoord 8

Zoals eerder gedeeld¹¹ spelen namens de EU de Voorzitter van de Europese Raad, de Hoge Vertegenwoordiger en de Speciaal Vertegenwoordiger voor de Zuidelijke Kaukasus een actieve bemiddelende rol tussen Armenië en Azerbeidzjan, en Nederland steunt hen daarin. Nederland steunt de verklaring van de Hoge Vertegenwoordiger van 26 juli jl., die o.a. op Nederlands aandringen tot stand is gekomen. Ook kwam de VN Veiligheidsraad op 16 augustus jl. bijeen om de situatie te bespreken.

Vraag 9

Is het onafhankelijk en onpartijdig onderzoek naar oorlogsmisdaden begaan door Azerbeidzjaanse troepen op Armeens grondgebied in september, waartoe u afgelopen najaar heeft eerder opgeroepen, er ooit gekomen?¹² Zo ja, kunt u de uitkomsten hiervan met de Kamer delen? Zo niet, op welke manier kunt u bewerkstelligen, eventueel in Europees verband, dat er alsnog onderzoek naar deze misdaden komt?

⁸ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2370 (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021D23948&did=2021D23948>) en Kamerstuk 21 501-02, nr. 2281 (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021D08400&did=2021D08400>).

⁹ Antwoorden op Kamervragen van leden Ceder, Eppink, et al. (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 1791).

¹⁰ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2586 (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023D01570&did=2023D01570>).

¹¹ Antwoorden op Kamervragen van het lid Ceder (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 190).

¹² First Channel News, 24 november 2022, «Minister of Foreign Affairs of Netherlands sent letter to country's parliament regarding Azerbaijan's war crimes» (<https://www.1lurer.am/en/2022/11/24/Minister-of-Foreign-Affairs-of-Netherlands-sent-letter-to-country-s-parliament-regarding-Azerbaijan/837941>).

Antwoord 9

Zoals eerder met uw Kamer gedeeld¹³ heeft Nederland in het verleden diverse malen gepleit voor het belang van accountability en een internationaal onafhankelijk onderzoek. Hier bleek in EU verband geen steun voor. Nederland steunt allereerst het EU-bemiddelingsproces waarbij er op hoog niveau vanuit de EU met de leiders van Azerbeidzjan en Armenië wordt gepraat.

Vraag 10

Heeft EU Hoge Vertegenwoordiger Borrell tijdens de laatste Raad Buitenlandse Zaken de situatie rond de Lachin-corridor ter sprake gebracht? Heeft hij voorstellen gedaan in verband met de situatie? Zo ja welke? Heeft hij voorgesteld om een deadline te stellen voor de opening van de Lachin-corridor? Op welke manier is de kwestie besproken?

Antwoord 10

Uitwisselingen binnen de Raad zijn vertrouwelijk, derhalve kan hier niet verder op worden ingegaan. Ik verwijs u door naar het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 26 juni jl.¹⁴ voor een geopenbaarde toelichting.

---

¹³ Antwoorden op Kamervragen van het lid Ceder (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 190).

¹⁴ Verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 26 juni 2023 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2703).